ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 29ης Ιουνίου 1993 *

Στην υπόθεση Τ-7/92,

Asia Motor France SA, με έδρα το Livange (Λουξεμβούργο),

Jean-Michel Cesbron, έμπορος, κάτοικος Livange (Λουξεμβούργο),

Europe Auto Service SA (EAS), με έδρα το Livange (Λουξεμβούργο),

Monin Automobiles SA, με έδρα το Bourg-de-Péage (Γαλλία),

Somaco SA, με έδρα το Fort-de-France (Γαλλία),

εκπροσωπούμενοι από τον Jean-Claude Fourgoux, δικηγόρο Παρισιού και Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Pierrot Schiltz, 4, rue Béatrix de Bourbon,

προσφεύγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον Berend Jan Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και τη Virginia Melgar, εθνική δημόσια υπάλληλο αποσπασμένη στην Επιτροπή, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Nicola Annecchino, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 1991, με την οποία απορρίφθηκαν οι καταγγελίες των προσφευγόντων σχετικά με πρακτικές συμπράξεων που καταγγέλθηκαν ως αντιβαίνουσες στο άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Cruz Vilaça, Πρόεδρο, D. P. M. Barrington, J. Biancarelli, A. Saggio και A. Καλογερόπουλο, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 22ας Απριλίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Οι προσφεύγουσες επιχειρήσεις ασχολούνται με την εισαγωγή και την εμπορία στη Γαλλία οχημάτων ιαπωνικών εταιριών τα οποία έχουν τεθεί υπό καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας σε άλλα κράτη της Κοινότητας, όπως το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο.

2 Θεωρώντας ότι πλήττεται από παράνομη σύμπραξη μεταξύ πέντε εισαγωγέων ιαπωνικών οχημάτων στη Γαλλία, συγκεκριμένα μεταξύ των Sidat Toyota, Mazda France Motors, Honda France, Mitsubishi Sonauto και Richard Nissan SA, μία από τις προσφεύγουσες επιχειρήσεις, εν προκειμένω ο J.-M. Cesbron, κατέθεσε στην Επιτροπή, στις 18 Νοεμβρίου 1985, καταγγελία για παραβίαση των άρθρων 30 και 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (στο εξής: Συνθήκη). Την καταγγελία αυτή ακολούθησε, στις 29 Νοεμβρίου 1988, νέα καταγγελία κατά των ίδιων πέντε εισαγωγέων, την οποία κατέθεσαν αυτή τη φορά τέσσερις από τους πέντε προσφεύγοντες [J.-M. Cesbron, Asia Motor France SA, Monin Automobiles SA και Europe Auto Service SA (EAS)], βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης.

3 Με την τελευταία αυτή καταγγελία, οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις ισχυρίστηκαν κατ' ουσίαν ότι οι προαναφερθέντες πέντε εισαγωγείς ιαπωνικών οχημάτων είχαν αναλάβει έναντι της γαλλικής διοικήσεως την υποχρέωση να μη πωλούν στην εσωτερική γαλλική αγορά αριθμό οχημάτων ανώτερο του 3 % του αριθμού των αδειών κυκλοφορίας αυτοκινήτων οχημάτων που είχαν εκδοθεί σε όλο το γαλλικό έδαφος κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Κατά την καταγγελία, οι ίδιοι αυτοί εισαγωγείς είχαν συμφωνήσει να κατανείμουν μεταξύ τους αυτή την ποσόστωση σύμφωνα με προκαθορισμένους κανόνες, αποκλείοντας κάθε άλλη επιχείρηση που θα επιθυμούσε να πωλήσει στη Γαλλία οχήματα ιαπωνικής καταγωγής άλλων σημάτων από εκείνα που πωλούσαν οι συμμετέχοντες στην καταγγελλόμενη σύμπραξη.

4 Οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν επίσης στην καταγγελία τους ότι, ως αντιστάθμιση αυτού του αυτοπεριορισμού, η γαλλική διοίκηση πολλαπλασίασε τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία οχημάτων ιαπωνικής καταγωγής άλλων σημάτων πλην των πέντε που πωλούσαν οι συμμετέχοντες στην καταγγελλομένη σύμπραξη εισαγωγείς. Πρώτον, για τα οχήματα που προέρχονται από παράλληλες εισαγωγές θεσπίστηκε διαδικασία εκδόσεως αδειών κυκλοφορίας παρεκκλίνουσα από το κοινό σύστημα. Τα οχήματα αυτά θεωρούνταν μεταχειρισμένα κι έτσι υποβάλλονταν σε διπλό τεχνικό έλεγχο. Δεύτερον, δόθηκαν οδηγίες στην εθνική χωροφυλακή για τη δίωξη όσων αποκτούσαν οχήματα ιαπωνικής καταγωγής και τα κυκλοφορούσαν με αλλοδαπό αριθμό κυκλοφορίας. Τέλος, ακόμα και όταν επρόκειτο για οχήματα επαγγελματικής χρήσεως, για τα οποία εφαρμόζεται συντελεστής φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) χαμηλότερος από εκείνον που εφαρμόζεται στα ιδιωτικά οχήματα, στα οχήματα αυτά επιβαλλόταν κατά την εισαγωγή τους στη Γαλλία ΦΠΑ με αυξημένο συντελεστή, ο οποίος μειώθηκε αργότερα στον κανονικά ισχύοντα συντελεστή, με τα μειονεκτήματα που αυτό συνεπάγεται για τον διανομέα έναντι του αγοραστή.

5 Βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), η Επιτροπή ζήτησε, με έγγραφο της 9ης Ιουνίου 1989, πληροφορίες από τους καταγγελθέντες εισαγωγείς. Με έγγραφο της 20ής Ιουλίου 1989, η Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας του γαλλικού Υπουργείου Βιομηχανίας και Χωροταξίας παρήγγειλε στους εν λόγω εισαγωγείς να μην απαντήσουν σ' ένα από τα ερωτήματα που έθεσε η Επιτροπή, αναφέροντας τα εξής:

«Μας διαβιβάσατε προς ενημέρωση έγγραφο της Επιτροπής της 9ης Ιουνίου 1989.

Με το έγγραφο αυτό η Επιτροπή σας ζητεί να της ανακοινώσετε πληροφορίες σχετικά με την πολιτική που ασκούν οι γαλλικές δημόσιες αρχές όσον αφορά τις εισαγωγές ιαπωνικών οχημάτων.

Δεν δικαιούσθε να της απαντήσετε αντ' αυτών.»

6 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με έγγραφο της 16ης Οκτωβρίου 1989, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ζήτησαν πληροφορίες από τις γαλλικές αρχές. Στις 28 Νοεμβρίου 1989, οι γαλλικές αρχές, μέσω της μόνιμης αντιπροσωπείας τους στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, απήντησαν σ' αυτή την αίτηση παροχής πληροφοριών ισχυριζόμενες κυρίως ότι «(...) οι ερωτήσεις που αφορούν τη στάση των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο έγγραφο της Επιτροπής, κατά το μέτρο που η στάση αυτή συνδέεται με κανόνες ρυθμίσεως που έθεσαν οι δημόσιες αρχές, είναι (...) από αυτή την άποψη αλυσιτελείς: οι επιχειρήσεις αυτές δεν διαθέτουν πράγματι καμιά αυτονομία κατά την εφαρμογή αυτής της ρυθμίσεως».

7 Δεδομένου ότι η Επιτροπή τήρησε στάση σιωπής έναντι αυτών, οι τέσσερις ενδιαφερόμενοι προσφεύγοντες απευθύνθηκαν, στις 21 Νοεμβρίου 1989, εγγράφως στην Επιτροπή ζητώντας να λάβει θέση επί των καταγγελιών τους. Προ της επίμονης σιωπής της Επιτροπής, οι τέσσερις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις άσκησαν, στις 20 Μαρτίου 1990, προσφυγή κατά παραλείψεως και αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου. Με διάταξη της 23ης Μαΐου 1990, C-72/90, Asia Motor France κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-2181), το Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτες την προσφυγή κατά παραλείψεως και την αγωγή αποζημιώσεως, καθόσον αφορούσαν την παράλειψη της Επιτροπής ως προς τη φερόμενη παραβίαση του άρθρου 30 της Συνθήκης, και παρέπεμψε την προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου, καθόσον αυτή αφορούσε την παράλειψη της Επιτροπής ως προς τη φερομένη παραβίαση του άρθρου 85 της Συνθήκης και την ευθύνη που απέρρεε από αυτήν.

8 Εν τω μεταξύ, με έγγραφο της 8ης Μαΐου 1990, ο γενικός διευθυντής της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού της Επιτροπής πληροφόρησε τις τέσσερις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του

Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37, στο εξής: κανονισμός 99/63), ότι δεν σκόπευε να δώσει συνέχεια στις καταγγελίες τους και τις κάλεσε να υποβάλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επί του θέματος αυτού. Στις 29 Ιουνίου 1990, οι επιχειρήσεις αυτές υπέβαλαν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους, με τις οποίες επαναβεβαίωναν το βάσιμο των καταγγελιών τους.

9 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, το Πρωτοδικείο κατήργησε τη δίκη όσον αφορά το αίτημα της προσφυγής που στηριζόταν στο άρθρο 175 της Συνθήκης. Κατά τα λοιπά, το Πρωτοδικείο απέρριψε το αίτημα αποζημιώσεως των προσφευγουσών ως απαράδεκτο (Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Τ-28/90, Συλλογή 1992, σ. II-2285).

10 Στις 5 Ιουνίου 1990, η εταιρία Somaco κατέθεσε επίσης καταγγελία στην Επιτροπή, στρεφόμενη κατά των πρακτικών των εταιριών CCIE, SIGAM, SAVA, SIDA και Auto GM, που έχουν έδρα το Lamentin (Μαρτινίκα) και είναι αντίστοιχα αποκλειστικοί αντιπρόσωποι των σημάτων Toyota, Nissan, Mazda, Honda και Mitsubishi και εισαγωγείς οχημάτων των σημάτων αυτών στην εν λόγω νήσο. Με την καταγγελία αυτή, η οποία στηριζόταν στα άρθρα 30 και 85 της Συνθήκης, η Somaco καταφερόταν επίσης κατά των πρακτικών της γαλλικής διοικήσεως, υποστηρίζοντας ότι είχαν ως σκοπό την παρεμπόδιση των παραλλήλων εισαγωγών, από την καταγγέλλουσα, οχημάτων ορισμένων ιαπωνικών σημάτων, καθώς και οχημάτων του κορεατικού σήματος Hyundai.

11 Με έγγραφο της 9ης Αυγούστου 1990, η Επιτροπή, αναφερόμενη στο έγγραφο της 8ης Μαΐου 1990 που είχε στείλει στους άλλους τέσσερις προσφεύγοντες, ειδοποίησε την εταιρία Somaco ότι δεν σκόπευε να δώσει συνέχεια στην καταγγελία της και την κάλεσε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Με έγγραφο της 28ης Σεπτεμβρίου 1990 η Somaco επαναβεβαίωσε το βάσιμο της καταγγελίας της.

12 Με έγγραφο της 5ης Δεκεμβρίου 1991, υπογραφόμενο από τον επιφορτισμένο με τα θέματα ανταγωνισμού επίτροπο, η Επιτροπή κοινοποίησε στις πέντε προσφεύγουσες επιχειρήσεις απόφαση απορριπτική των καταγγελιών που είχαν καταθέσει στις 18 Νοεμβρίου 1985, στις 29 Νοεμβρίου 1988 και στις 5 Ιουνίου 1990.

13 Το έγγραφο αυτό έχει ως εξής:

«Αναφέρομαι στις πιο κάτω καταγγελίες:

1. Καταγγελίες που κατατέθηκαν αντίστοιχα για λογαριασμό του J.-M. Cesbron (JMC Automobiles, Λουξεμβούργο), Asia Motor France (Λουξεμβούργο), Monin Automobiles (Bourg-de-Péage) και EAS (Λουξεμβούργο):

— καταγγελία κατατεθείσα στις 18 Νοεμβρίου 1985, που αναφέρεται στο άρθρο 30 της Συνθήκης, κατά πρακτικών καταλογιστέων στη γαλλική διοίκηση·

— καταγγελία κατατεθείσα στις 29 Νοεμβρίου 1988, που αναφέρεται στο άρθρο 85 της Συνθήκης, βάλλουσα κατά πρακτικών Γάλλων εισαγωγέων των πέντε ιαπωνικών σημάτων Toyota, Nissan, Mazda, Honda, Mitsubishi, και η οποία βάλλει επίσης κατά του Γαλλικού Κράτους δυνάμει του άρθρου 30·

— για τον λόγο ότι οι πρακτικές αυτές αποβλέπουν στην παρακώλυση των παραλλήλων εισαγωγών στη Γαλλία, από τις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις, οχημάτων — κυρίως των σημάτων Isuzu, Daihatsu, Suzuki και Subaru — που έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία σε άλλα κράτη μέλη και ιδίως στο Βέλγιο και στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου.

(σελίδα 2)

2. Καταγγελία που κατατέθηκε στις 5 Ιουνίου 1990 για λογαριασμό της εταιρίας Somaco, με έδρα το Lamentin, που αναφέρεται συγχρόνως στα άρθρα 30 και 36 και στο άρθρο 85 της Συνθήκης, βάλλουσα κατά των πρακτικών των εταιριών CCIE, SIGAM, SAVA, SIDA και Auto GM, όλων εδρευουσών στο Lamentin, αντίστοιχα αποκλειστικών αντιπροσώπων των ιαπωνικών σημάτων Toyota, Nissan, Mazda, Honda και Mitsubishi και εισαγωγέων των σημάτων αυτών στη νήσο της Μαρτινίκας, και η οποία βάλλει επίσης κατά των πρακτικών του Γαλλικού Κράτους, για τον λόγο ότι οι πρακτικές αυτές απέβλεπαν στην παρακώλυση των παραλλήλων εισαγωγών από την καταγγέλλουσα οχημάτων των ίδιων σημάτων καθώς και του κορεατικού σήματος Hyundai.

Η Επιτροπή εξέτασε τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που αναφέρονται στις καταγγελίες αυτές και προέβη σε έρευνα της υποθέσεως αυτής στις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις. Μετά την έρευνα αυτή, η Επιτροπή έδωσε στις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις, αντίστοιχα με προηγούμενες ανακοινώσεις της 8ης Μαΐου 1990 και της 9ης Αυγούστου 1990, δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 99/63, την ευκαιρία να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της προθέσεως της Επιτροπής να εκδώσει απόφαση απορρίπτουσα τις καταγγελίες τους και επί των λόγων της απορίψεως αυτής.

Στις απαντήσεις που εστάλησαν στην Επιτροπή, για λογαριασμό των καταγγελλουσών, αντίστοιχα στις 29 Ιουνίου 1990 και στις 28 Σεπτεμβρίου 1990, δεν έγινε επίκληση νέων περιστατικών, ούτε προβλήθηκε κανένα νέο επιχείρημα ή νομικό στοιχείο προς στήριξη του αιτήματός τους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν έχει λόγους να αλλάξει την πρόθεσή της να απορρίψει τις εν λόγω καταγγελίες για τους ακόλουθους λόγους που εκτέθηκαν ήδη στις ανακοινώσεις της της 8ης Μαΐου 1990 και της 9ης Αυγούστου 1992:

— καθόσον αφορά την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 85, οι έρευνες στις οποίες προέβησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής απέδειξαν ότι οι στάσεις των πέντε καταγγελλομένων εισαγωγέων αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της πολιτικής των γαλλικών αρχών όσον αφορά τις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων στη Γαλλία. Πρέπει σχετικά να υπενθυμιστεί ότι οι εισαγωγές αυτές ρυθμίζονται σε εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτής της ρυθμίσεως, οι γαλλικές αρχές καθορίζουν όχι μόνο τις συνολικές ποσότητες των οχημάτων που γίνονται δεκτά κάθε έτος στη Γαλλία, αλλά προσδιορίζουν επίσης και τους όρους κατανομής αυτών των ποσοτήτων, τις οποίες επιφυλάσσει μόνον για τους καταγγελλόμενους εισαγωγείς. Σχετικές πληροφορίες παρέσχαν οι γαλλικές αρχές την Επιτροπή με έγγραφο της 28ης Νοεμβρίου 1989, όπου αναγράφεται ότι η στάση των πέντε εισαγωγέων "συνδέεται με τους κανόνες της ρυθμίσεως που έχουν θεσπίσει οι δημόσιες αρχές" και ότι οι εισαγωγείς "δεν διαθέτουν (...) καμία αυτονομία κατά την εφαρμογή αυτής της ρυθμίσεως. Οι εισαγωγείς αυτοί δεν διαθέτουν επομένως κανένα περιθώριο ελιγμού στην υπόθεση αυτή.

(σελίδα 3)

Υπό το φως των πιο πάνω διαπιστώσεων, η Επιτροπή φρονεί ότι δεν υφίσταται σχέση μεταξύ του συμφέροντός σας και της προβαλλομένης παραβάσεως του άρθρου 85 λόγω του ότι η ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 85 δεν μπορεί να θεραπεύσει την κατάσταση της οποίας θεωρείτε ότι είστε θύμα. Πράγματι, ο

καθορισμός των συνολικών ποσοτήτων από τις δημόσιες αρχές δεν εμπίπτει στο άρθρο 85, ενώ η εφαρμογή της διατάξεως αυτής στην κατανομή δεν μπορεί να αποτελέσει αναγνώριση της εταιρίας σας ως εισαγωγέας. Αφενός, δυσχερώς γίνεται αντιληπτό πώς μπορείτε να γίνετε δεκτή να συμμετάσχετε σε κατανομή που σεις η ίδια χαρακτηρίσατε αθέμιτη σύμπραξη. Αφετέρου, όπως αναφέρεται πιο πάνω, η εθνική ρύθμιση δεν επιτρέπει σε άλλους εισαγωγείς πλην των πέντε καταγγελλομένων να περιληφθούν στην κατανομή. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 85 ουδόλως θα μετέβαλλε τη θέση σας σε σχέση με τους καταγγελλόμενους εισαγωγείς.

Το εμπόδιο στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών που τυχόν προκύπτει από την αδυναμία εισαγωγής στη Γαλλία κορεατικών αυτοκινήτων σήματος Hyundai πρέπει να θεωρηθεί ότι στερείται ουσιαστικής σημασίας λόγω της ασθενούς θέσεως του σήματος αυτού εντός της Κοινότητας.

— Όσον αφορά την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 30, πρέπει να αποκλειστεί λόγω ελλείψεως δημοσίου κοινοτικού συμφέροντος, λαμβανομένης υπόψη της κοινής εμπορικής πολιτικής.

Κατόπιν αυτού, σας πληροφορώ ότι, για τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω, η Επιτροπή αποφάσισε να απορρίψει τις προαναφερθείσες αιτήσεις, που υποβλήθηκαν αντίστοιχα στις 18 Νοεμβρίου 1985 και στις 29 Νοεμβρίου 1988, για λογαριασμό των εταιριών JMC Automobiles, Asia Motor, Monin και EAS, και στις 5 Ιουνίου 1990 για λογαριασμό της εταιρίας Somaco.»

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

14 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στην Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Φεβρουαρίου 1992, οι προσφεύγουσες άσκησαν προσφυγή βάλλουσα κατά της προαναφερθείσας αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 1991.

15 Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικά και περατώθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1992.

16 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Προηγουμένως, στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα και να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις, διαδοχικά στις 13 Φεβρουαρίου και στις 2 Απριλίου 1993. Οι προσφεύγοντες και η καθής προσκόμισαν τα ζητηθέντα έγγραφα και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, με δικόγραφα που πρωτοκολλήθηκαν αντίστοιχα, αφενός, στις 22 Μαρτίου 1993, αφετέρου, στις 23 Μαρτίου και στις 15 Απριλίου 1993. Στη δημόσια συνεδρίαση της 22ας Απριλίου 1993, οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου·

17 Με το δικόγραφο της προσφυγής οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να διαπιστώσει ότι οι καταγγελλόμενες συμπράξεις τόσο στο μητροπολιτικό έδαφος όσο και στο έδαφος της Μαρτινίκας συνιστούν παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης·

— κατά συνέπεια, να ακυρώσουν την απόφαση της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 1991 καθόσον αυτή στηρίζεται στο άρθρο 85 της Συνθήκης.

18 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει το πρώτο μέρος της προσφυγής ως απαράδεκτο, καθόσον ζητείται από το Πρωτοδικείο να διαπιστώσει ότι οι καταγγελλόμενες συμπράξεις τόσο στο μητροπολιτικό έδαφος όσο και στη Μαρτινίκα συνιστούν παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης·

— να απορρίψει την προσφυγή ακυρώσεως στο σύνολό της ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

19 Με το υπόμνημα απαντήσεώς τους, οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει παραδεκτή την προσφυγή ακυρώσεως·

— να λάβει υπόψη του ότι οι προσφεύγοντες τροποποιούν, κατόπιν των τυπικών παρατηρήσεων της Επιτροπής, τη διατύπωση του αιτήματός τους κατά το ότι δεν ζητούν πλέον τη διαπίστωση της αθέμιτης συμπράξεως, αλλά μόνον την ακύρωση του εγγράφου της 5ης Δεκεμβρίου 1991, ούτως ώστε να συναγάγει η Επιτροπή τις οφειλόμενες συνέπειες.

Επί της εκτάσεως της προσφυγής

20 Πρέπει προκαταρκτικώς να παρατηρηθεί ότι οι προσφεύγοντες εγκατέλειψαν, με το υπόμνημα απαντήσεώς τους, το αίτημα που είχαν διατυπώσει αρχικά και με το οποίο ζητούσαν να διαπιστωθεί ότι οι καταγγελλόμενες συμπράξεις συνιστούν παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο θα αποφανθεί μόνον επί του αιτήματος που απομένει, δηλαδή της ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 1991, καθόσον αυτή στηρίζεται στο άρθρο 85 της Συνθήκης, και του οποίου το παραδεκτό δεν αμφισβητείται.

Επί του ακυρωτικού αιτήματος

21 Οι προσφεύγοντες επικαλούνται ρητά πέντε λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής τους. Ο πρώτος αφορά παράβαση ουσιώδους τύπου· ο δεύτερος παράβαση της Συνθήκης· ο τρίτος παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας· ο τέταρτος παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και ο πέμπτος κατάχρηση εξουσίας.

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως περί παραβάσεως ουσιώδους τύπου

Επιχειρήματα των διαδίκων

22 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1991 είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη διότι δεν διευκρινίζει σε ποια νομική βάση, κοινοτικά κείμενα ή ερμηνεία της νομολογίας του Δικαστηρίου στηρίζεται η Επιτροπή αρνούμενη να καταδικάσει την καταγγελλόμενη σύμπραξη. Ισχυρίζονται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η αιτιολόγηση μιας αποφάσεως πρέπει ν' αφήνει να φανεί σαφώς και απεριφράστως η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, έτσι ώστε να

μπορούν οι μεν ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, το δε Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του.

23 Στο υπόμνημα απαντήσεώς τους, οι προσφεύγοντες αναπτύσσουν δύο ειδικές πτυχές του λόγου ακυρώσεως περί ανεπαρκούς αιτιολογίας.

24 Πρώτον, μέμφονται την Επιτροπή ότι δεν απάντησε στις αιτιάσεις τους, ειδικότερα δε ότι δεν αιτιολόγησε, ενόψει των πραγματικών στοιχείων που κατατέθηκαν στις συζητήσεις, τη διαπίστωση ότι οι πέντε καταγγελλόμενοι εισαγωγείς δεν διαθέτουν κανένα περιθώριο ελιγμού. Ισχυρίζονται ειδικότερα ότι ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι η κατάσταση στις εν λόγω αγορές διαμορφώνεται εξ ολοκλήρου από την πολιτική των δημοσίων αρχών, χωρίς να αποδεικνύεται, με δομημένη συλλογιστική, πώς η καθής έφθασε σ' αυτό το αξίωμα, καταλήγει στο να στερείται αιτιολογίας η απόφασή της.

25 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι αποδέχτηκε τους ισχυρισμούς της Γαλλικής Κυβερνήσεως, χωρίς να διενεργήσει τις αναγκαίες έρευνες για να εξακριβώσει το βάσιμο των ισχυρισμών αυτών. Στην πραγματικότητα, τίποτα δεν αποδεικνύει ότι η κατανομή της ποσοστώσεως εισαγωγής, η οποία είναι 3 % στο μητροπολιτικό έδαφος και 15 % στη Μαρτινίκα, οφείλεται σε μονομερή πράξη της Γαλλικής Κυβερνήσεως, ενώ αντιθέτως, από τα στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή προκύπτει ότι οι πέντε καταγγελλόμενοι εισαγωγείς μετέχουν ενεργά στην κατανομή της αγοράς, μέσω διαρκούς συνεννοήσεως στο πλαίσιο του επαγγελματικού τους συνδικάτου. Οι προσφεύγοντες υπενθυμίζουν ότι η Γαλλική Κυβέρνηση παρήγγειλε στους εισαγωγείς να μην απαντήσουν σε ένα από τα ερωτήματα που τους έθεσε η Επιτροπή, όταν ζήτησε την προσκόμιση όλων των εγγράφων σχετικά με τη θέσπιση και την κατανομή της ποσοστώσεως εισαγωγής. Υπενθυμίζουν επίσης ότι η ρύθμιση που θέσπισε το Γαλλικό Δημόσιο δεν στηρίζεται σε κανένα δεσμευτικό νομοθετικό ή κανονιστικό κείμενο, αλλά εμφανίζεται ως απλή διοικητική πρακτική. Παραπέμποντας σε πολλά αποσπάσματα του εξειδικευμένου Τύπου, που τείνουν να αποδείξουν ότι οι πέντε εισαγωγείς απολαύουν ελευθερίας ενεργείας στο θέμα αυτό, οι προσφεύγοντες καταλήγουν ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, να ερευνήσει τα πραγματικά περιστατικά που επικαλέστηκαν έτσι ώστε να ελεγχθεί η ακρίβεια των ισχυρισμών των γαλλικών αρχών. Η αιτιολόγηση της αποφάσεως είναι, κατά συνέπεια, αμφισβητήσιμη κατά το ότι δεν αποδεικνύει το υποστατό των ισχυρισμών των γαλλικών αρχών, αλλά περιορίζεται απλώς να τους αναφέρει.

26 Η Επιτροπή απαντά ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι δεόντως αιτιολογημένη και ότι το Πρωτοδικείο είναι σε θέση να ελέγξει τη νομιμότητά της. Παρατηρεί ότι η απόφαση παραπέμπει στα άρθρα της Συνθήκης βάσει των οποίων η Επιτροπή έκρινε την καταγγελία, ότι περιλαμβάνει ανακεφαλαίωση των καταγγελιών, υπόμνηση των μέτρων έρευνας που εφάρμοσε και της αλληλογραφίας που αντηλλάγη, καθώς και αιτιολογική έκθεση και συμπέρασμα. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ανάγνωση της αιτιολογικής εκθέσεως επιτρέπει να γίνει αντιληπτή η συλλογιστική που την οδήγησε στην απόρριψη των καταγγελιών και υποστηρίζει ότι έχει αποδειχθεί σαφώς ότι η συλλογιστική αυτή στηρίζεται στη διαπίστωση ότι δεν συντρέχει λόγος να δοθεί συνέχεια στην καταγγελία, στο μέτρο που τα πραγματικά περιστατικά των οποίων γίνεται επίκληση είναι το αποτέλεσμα πολιτικής των δημοσίων αρχών και όχι συμπράξεως μεταξύ των πέντε εισαγωγέων. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι δεν είναι υποχρεωμένη, σε απόφαση απορριπτουσα καταγγελία, να παραπέμπει στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου.

27 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, κατά τη γνώμη της, οι προσφεύγοντες συγχέουν το ζήτημα αν η προσβαλλόμενη πράξη ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 190 της Συνθήκης με το ζήτημα αν οι πραγματικές διαπιστώσεις στις οποίες προβαίνει η απόφαση είναι επαρκώς θεμελιωμένες. Συνάγει δε από το υπόμνημα απαντήσεως ότι οι προσφεύγοντες αντελήφθησαν πλήρως τη συλλογιστική της, έστω κι αν αμφισβητούν το βάσιμό της.

28 Η Επιτροπή αναφέρει, τέλος, ότι ρώτησε ρητά τη Γαλλική Κυβέρνηση και ισχυρίζεται ότι ο κανονισμός 17 της επιτρέπει μεν να απευθύνει σ' ένα κράτος μέλος αίτηση πληροφοριών, δεν της παρέχει όμως τα αναγκαία μέσα για να επαληθεύει τη δοθείσα απάντηση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν της επιτρέπεται να αγνοήσει την απάντηση ενός κράτους μέλους ή να τη θεωρήσει ανακριβή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

29 Το Πρωτοδικείο τονίζει προκαταρκτικώς ότι, με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες όχι μόνον ισχυρίζονται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη, αλλά αμφισβητούν επίσης τη νομιμότητα της πρώτης απορριπτικής σκέψεως της Επιτροπής, δηλαδή ότι οι καταγγελλόμενοι εισαγωγείς δεν διαθέτουν καμία αυτονομία ως προς την κατανομή της αγοράς.

— Επί της ανεπαρκούς αιτιολογίας

30 Πρέπει να υπομνησθεί σχετικά, πρώτον, ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, η αιτιολογία μιας βλαπτικής αποφάσεως πρέπει να επιτρέπει στον μεν αποδέκτη της να γνωρίζει τους λόγους για τους οποίους ελήφθη το μέτρο, για να μπορεί να υποστηρίξει, ενδεχομένως, τα δικαιώματά του και να εξακριβώσει αν η απόφαση είναι ή όχι επαρκώς θεμελιωμένη (απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 1992, T-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1), στον δε κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του.

31 Πρέπει να τονιστεί, δεύτερον, ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή, στην αιτιολογία των αποφάσεων που εκδίδει για να εξασφαλίζει την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού, δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση επί όλων των επιχειρημάτων που προβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι για να στηρίξουν το αίτημά τους. Αρκεί, πράγματι, να εκθέτει η Επιτροπή τα πραγματικά περιστατικά και τις νομικές εκτιμήσεις που έχουν ουσιώδη σημασία στην οικονομία της αποφάσεως (βλ., ως πλέον πρόσφατη, την προμνησθείσα απόφαση La Cinq κατά Επιτροπής).

32 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, με την ανάγνωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι αυτή αναφέρει τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται, ώστε να μπορούν έτσι οι προσφεύγοντες να διαπιστώσουν τη βασιμότητά της και στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχο νομιμότητας. Συνεπώς, η επίδικη απόφαση δεν στερείται αιτιολογίας.

— Επί του βασίμου της αιτιολογίας του πρώτου μέρους της αποφάσεως

33 Πρέπει να υπομνησθεί σχετικά ότι ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων της Επιτροπής, επειδή συνεπάγεται πολυσύνθετες οικονομικές εκτιμήσεις, πρέπει να περιορίζεται στην εξακρίβωση της τηρήσεως των κανόνων διαδικασίας και αιτιολογίας, καθώς και στην εξακρίβωση της ουσιαστικής ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών και της ελλείψεως προδήλου πλάνης εκτιμήσεως και καταχρήσεως εξουσίας (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Νοεμβρίου 1987, 142/84 και 156/84, BAT και Reynolds κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4487· βλ., ως πλέον πρόσφατη, την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψεις 23 και 25).

34 Πρέπει, εξάλλου, να υπογραμμιστεί ότι, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως, για να είναι σε θέση να εκπληρώσει τα καθήκοντά της, η τήρηση των εγγυήσεων με τις οποίες η κοινοτική έννομη τάξη περιβάλλει τη διεξαγωγή των διοικητικών διαδικασιών έχει ακόμη πιο θεμελιώδη σημασία. Μεταξύ αυτών των εγγυήσεων περιλαμβάνεται, ιδίως, η υποχρέωση του αρμοδίου οργάνου να ερευνά, με επιμέλεια και αμεροληψία, όλα τα κρίσιμα στοιχεία της συγκεκριμένης περιπτώσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München, Συλλογή 1991, σ. I-5469· προαναφερθείσα απόφαση La Cinq κατά Επιτροπής).

35 Έτσι, στο πλαίσιο της εξετάσεως των αιτήσεων που υποβάλλονται στην Επιτροπή, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, «καίτοι η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να διενεργήσει έρευνα, οι διαδικαστικές εγγυήσεις όμως που προβλέπουν το άρθρο 3 του κανονισμού 17 και το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63 την υποχρεώνουν, εντούτοις, να εξετάζει με προσοχή τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που της γνωστοποιεί ο καταγγέλλων, για να εκτιμά εάν τα εν λόγω στοιχεία αποκαλύπτουν συμπεριφορά ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της κοινής αγοράς και να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών» (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-24/90, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2223, και τη νομολογία του Δικαστηρίου που αναφέρεται στην απόφαση αυτή).

36 Τέλος, ναι μεν δυνάμει της προαναφερθείσας νομολογίας του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή δεν έχει την υποχρέωση να προβαίνει στην έρευνα κάθε καταγγελίας που της υποβάλλεται, οφείλει όμως αντιθέτως, όταν αποφασίζει να προβεί σε τέτοια έρευνα, εκτός αν προβάλει εμπεριστατωμένη αιτιολογία, να το πράξει με την απαιτούμενη προσοχή, σοβαρότητα και επιμέλεια, για να είναι σε θέση να εκτιμήσει εν πλήρει γνώσει της καταστάσεως τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υπέβαλαν οι καταγγέλλοντες στην κρίση της.

37 Υπό το φως αυτών των σκέψεων πρέπει, για να εκτιμηθεί η νομιμότητα της πρώτης απορριπτικής σκέψεως της καταγγελίας, να ερευνηθούν, πρώτον, τα αποδεικτικά στοιχεία που πρότειναν οι καταγγέλλοντες και, δεύτερον, το αν η προσβαλλόμενη απόφαση περιλαμβάνει την κατάλληλη έρευνα των πραγματικών και νομικών στοιχείων που υποβλήθηκαν στην κρίση της Επιτροπής.

38 Εν προκειμένω, οι παραβάσεις που προβάλλουν οι καταγγέλλοντες, όπως αυτές προκύπτουν από τις τρεις προαναφερθείσες καταγγελίες, είναι οι εξής:

— αφενός, η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των εισαγωγέων στη Γαλλία ιαπωνικών οχημάτων Toyota, Honda, Nissan, Mazda και Mitsubishi και της γαλλικής διοικήσεως, δυνάμει της οποίας οι εισαγωγείς οχημάτων των προαναφερθέντων σημάτων στη Γαλλία αποδέχτηκαν να περιορίσουν σε 3 % το σωρευμένο μερίδιό τους στην εσωτερική γαλλική αγορά αυτοκινήτων, με αντάλλαγμα την ανάληψη δεσμεύσεως εκ μέρους των γαλλικών αρχών ότι θα εισάγεται αποκλειστικά από αυτούς το σύνολο των οχημάτων ιαπωνικής καταγωγής στη Γαλλία καθώς και η ύπαρξη συμπράξεως μεταξύ των καταγγελλομένων επιχειρήσεων με αντικείμενο τη μεταξύ τους κατανομή του σωρευμένου μεριδίου τους στην αγορά (καταγγελία Cesbron της 18ης Νοεμβρίου 1985 και καταγγελία Cesbron, Asia Motor, Monin Automobiles, EAS της 29ης Νοεμβρίου 1988)·

— αφετέρου, η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των αποκλειστικών αντιπροσώπων των προαναφερθέντων σημάτων στη νήσο της Μαρτινίκας και της διοικήσεως, δυνάμει της οποίας οι αντιπρόσωποι αυτοί αποδέχτηκαν να περιορίσουν στο 15 % το μερίδιό τους στην αγορά οχημάτων της Μαρτινίκας, με αντάλλαγμα την υπόσχεση ότι θα εισάγεται αποκλειστικά από αυτούς το σύνολο των οχημάτων ιαπωνικής καταγωγής στη Μαρτινίκα, καθώς και η ύπαρξη συμπράξεως μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών με αντικείμενο την κατανομή του συνολικού μεριδίου τους στην αγορά (καταγγελία Somaco της 5ης Ιουνίου 1990).

39 Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, κατά την υποβολή των καταγγελιών ή στο πλαίσιο της εξετάσεώς τους, οι προσφεύγοντες προσκόμισαν στην Επιτροπή προς στήριξη των ισχυρισμών τους δύο έγγραφα, η αποδεικτική ισχύς των οποίων δεν μπορεί, εκ πρώτης όψεως, να αποκρουσθεί χωρίς εμπεριστατωμένη έρευνα. Πρόκειται, καταρχάς, για το αντίγραφο των πρακτικών μιας διϋπουργικής συσκέψεως, που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 19 Οκτωβρίου 1987 και στην οποία παρέστησαν οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων κατά των οποίων στρέφεται η καταγγελία της 5ης Ιουνίου 1990, καθώς και ορισμένοι εκπρόσωποι των γαλλικών δημοσίων αρχών (βλ. το συνημμένο 23 στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο). Σύμφωνα με τα πρακτικά αυτά, οι παρόντες αποκλειστικοί αντιπρόσωποι αποφάσισαν, κατά το πέρας συζητήσεως μεταξύ όλων των μετασχόντων, «να δεχτούν αυτοπεριορισμό, για όλα τα σήματα συλλήβδην, στο 15 % της συνολικής αγοράς και να τηρήσουν επιτακτικά αυτόν τον αυτοπεριορισμό, εν ανάγκη δε και με αυτοέλεγχο». Το εξεταζόμενο έγγραφο προβλέπει επίσης τον τρόπο προοδευτικής εκκαθαρίσεως ενός πλεονάσματος που προερχόταν

από υπέρβαση, κατά το παρελθόν, της ποσοστώσεως που είχε προηγουμένως παραχωρηθεί από τους υπογράφοντες το έγγραφο σε έναν από τους αντιπροσώπους. Τέλος, το έγγραφο προβλέπει ότι «κατόπιν αυτού θα συνταχθεί πρωτόκολλο συμφωνίας μεταξύ των αντιπροσώπων ιαπωνικών αυτοκινήτων στη Μαρτινίκα».

40 Από τη δικογραφία, ιδίως δε από τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας που διέταξε το Πρωτοδικείο, προκύπτει ότι το έγγραφο αυτό έχει επισυναφθεί σε έγγραφο που απηύθυναν στην Επιτροπή, στις 25 Αυγούστου 1989, οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις Cesbron, Asia Motor, Monin Automobiles και EAS, στο πλαίσιο της εξετάσεως της καταγγελίας της 29ης Νοεμβρίου 1988. Επισυνάφθηκε επίσης στην καταγγελία που κατέθεσε η Somaco στις 5 Ιουνίου 1990. Είχε επομένως περιέλθει στη γνώση της Επιτροπής πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

41 Δεύτερον, στα πρακτικά αυτής της διϋπουργικής συσκέψεως έχει επισυναφθεί έγγραφο με τίτλο «πρωτόκολλο συμφωνίας» (βλ. το συνημμένο 24 στην προσφυγή), που φέρει την υπογραφή καθενός από τους νομίμους εκπροσώπους των αποκλειστικών αντιπροσώπων και σύμφωνα με το οποίο:

«Συμφωνούνται τα ακόλουθα:

Οι υπογράφοντες, δεσμευόμενοι για λογαριασμό της αντιπροσωπείας τους, σε συμφωνία με τις δημόσιες αρχές, αποδέχονται την υποχρέωση της τηρήσεως της ποσοστώσεως εισαγωγής καινουργών οχημάτων ιαπωνικού σήματος που παραχώρησε η διοίκηση και καθορίστηκε στο 15 % της συνολικής αγοράς καινουργών οχημάτων στη Μαρτινίκα, για όλα τα σήματα συλλήβδην.

Συμφωνούν να γίνει η κατανομή αυτού του 15 % όπως το 1982, δηλαδή:

— Toyota: 46,93 %

— Nissan: 26,01 %

— Mazda: 15,00 %

— Honda: 7,99 %

— Mitshubishi: 4,07 %

(...)

Εξάλλου, οι υπογράφοντες έλαβαν γνώση των πρακτικών της διϋπουργικής συσκέψεως της Δευτέρας 19 Οκτωβρίου 1987, αντίγραφο των οποίων επισυνάπτεται στο παρόν πρωτόκολλο συμφωνίας, και εγκρίνουν το περιεχόμενό τους.

Κατά συνέπεια, στη νομαρχία της Μαρτινίκας θα πραγματοποιείται σύσκεψη στην αρχή κάθε έτους για τον καθορισμό του αριθμού των πιστοποιητικών πιστότητας (αναγκαίου εγγράφου για την εισαγωγή ενός οχήματος) που θα δικαιούται κάθε αντιπρόσωπος ιαπωνικών οχημάτων στη Μαρτινίκα για το τρέχον έτος, σύμφωνα με τους όρους που καθορίστηκαν στα εν λόγω πρακτικά και στο παρόν πρωτόκολλο συμφωνίας.

Σε περίπτωση μη τηρήσεως μιας από τις πιο πάνω ρήτρες από κάποιο συμβαλλόμενο μέρος, το παρόν πρωτόκολλο θα παύσει να ισχύει.»

42 Το στοιχείο αυτό επισυνάφθηκε επίσης στο προαναφερθέν έγγραφο, που απεστάλη στην Επιτροπή στις 25 Αυγούστου 1989. Επισυνάφθηκε επίσης στην καταγγελία της Somaco της 5ης Ιουνίου 1990.

43 Ενόψει των αποδεικτικών αυτών στοιχείων, το Πρωτοδικείο κρίνει, καταρχάς, ότι αυτό το «πρωτόκολλο συμφωνίας» έχει, εκ πρώτης όψεως, ισχυρή αποδεικτική ισχύ όσον αφορά την πιθανή ύπαρξη συμπτώσεως βουλήσεως μεταξύ

των αντιπροσώπων των καταγγελλομένων εισαγωγέων για το έδαφος του διοικητικού διαμερίσματος της Μαρτινίκας, με σκοπό την κατανομή μεταξύ τους της ποσοστώσεως 15 % της αγοράς, η οποία επιβλήθηκε στους επιχειρηματίες από τις γαλλικές εθνικές αρχές. Το Πρωτοδικείο σημειώνει ότι τα πρακτικά της διϋπουργικής συσκέψεως, δυνάμει της οποίας καταρτίστηκε το πρωτόκολλο συμφωνίας, δεν περιέχουν καμιά αναφορά σε οποιαδήποτε κατανομή, από τις κρατικές αρχές, αυτής της ποσοστώσεως εισαγωγής, η οποία φαίνεται εκ πρώτης όψεως να στηρίζεται αποκλειστικά στην πρωτοβουλία των επιχειρήσεων που μετέσχαν στο πρωτόκολλο συμφωνίας. Η Επιτροπή δήλωσε, απαντώντας σε μία από τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ότι, καθόσον γνωρίζει, ο τρόπος κατανομής του όγκου των εισαγωγών στη Μαρτινίκα δεν τροποποιήθηκε από το 1987 έως τα τέλη του 1991.

44 Από τα στοιχεία και τις πληροφορίες που δόθηκαν στο Πρωτοδικείο προκύπτει, επομένως, ότι αυτό το σύστημα κατανομής μεταξύ των πέντε αντιπροσώπων, όπως περιγράφεται στο πιο πάνω πρωτόκολλο, βρισκόταν, μετά την ανανέωσή του, ακόμα σε ισχύ στις 5 Δεκεμβρίου 1991, οπότε αποφάνθηκε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας αποτελούν, εκ πρώτης όψεως, σοβαρή ένδειξη περί του ότι οι πέντε καταγγελλόμενοι εισαγωγείς διαθέτουν πραγματική αυτονομία συμπεριφοράς στην κατανομή της αγοράς. Υπό την έννοια αυτή, η εν λόγω συμπεριφορά μπορεί να υπαχθεί στο άρθρο 85 της Συνθήκης.

45 Σ' αυτή τη φάση της συλλογιστικής πρέπει, στη συνέχεια, να αντιπαραβληθούν αυτές οι πραγματικές διαπιστώσεις, σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν οι προσφεύγοντες, με τις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως, ώστε το Πρωτοδικείο να εξετάσει αν η Επιτροπή, απορρίπτοντας τις καταγγελίες που της υποβλήθηκαν, αντέκρουσε δεόντως τα πραγματικά στοιχεία που αναλύθηκαν πιο πάνω και υποβλήθηκαν στην κρίση της από τις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις.

46 Σχετικά, πρέπει ευθύς αμέσως να υπενθυμιστεί ότι, με τις καταγγελίες της 29ης Νοεμβρίου 1988 και 5ης Ιουνίου 1990, καταγγέλθηκαν δέκα διαφορετικές επιχειρήσεις: η καταγγελία της 29ης Νοεμβρίου 1988 αφορούσε τους Γάλλους εισαγωγείς των πέντε ιαπωνικών σημάτων Toyota, Honda, Nissan, Mazda και Mitsubishi, η δε καταγγελία της 5ης Ιουνίου 1990 αφορούσε τις εταιρίες CCIE, SIDA, SIGAM, SAVA και Auto GM, αντιπροσώπους στη νήσο της Μαρτινίκας των σημάτων που αναφέρονται στην καταγγελία της 29ης Νοεμβρίου 1988. Η προσβαλλόμενη απόφαση απορρίπτει τις δύο προαναφερθείσες καταγγελίες, καθώς και την αρχική καταγγελία της 18ης Νοεμβρίου 1985, που ερμηνεύθηκε

από την Επιτροπή ως αφορώσα μόνο το άρθρο 30 της Συνθήκης. Η Επιτροπή ανέφερε, απαντώντας σε μία από τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ότι ένωσε, με δική της πρωτοβουλία, τις καταγγελίες της 29ης Νοεμβρίου 1988 και της 5ης Ιουνίου 1990 «ενόψει της ταυτότητας των στοιχείων: ίδια προϊόντα, ίδιες καταγγελλόμενες συμπεριφορές, ίδια επιχειρήματα, ίδια αιτήματα, κ.λπ.». Έτσι έδωσε η Επιτροπή κοινή απάντηση, στηριζόμενη στις ίδιες σκέψεις, στις καταγγελίες που της υποβλήθηκαν και οι οποίες αφορούσαν τόσο τη μητροπολιτική Γαλλία όσο και το διοικητικό διαμέρισμα της Μαρτινίκας.

47 Στη σελίδα 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή αναφέρει ότι οι έρευνες των υπηρεσιών της απέδειξαν ότι οι τρόποι ενεργείας των «καταγγελλομένων πέντε εισαγωγέων» αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της πολιτικής των γαλλικών δημοσίων αρχών όσον αφορά τις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων στη Γαλλία. Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, οι εθνικές αρχές καθορίζουν όχι μόνο τις συνολικές ποσότητες των επιτρεπομένων κάθε έτος εισαγωγών οχημάτων στη Γαλλία, αλλά προσδιορίζουν επίσης τον τρόπο κατανομής αυτών των ποσοτήτων, ιδίως προβλέποντας ότι θα καλυφθούν αποκλειστικά και μόνο από τους καταγγελλόμενους εισαγωγείς.

48 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί, πρώτον, ότι το μοναδικό στοιχείο που επικαλείται η Επιτροπή για να στηρίξει τον τελευταίο αυτό ισχυρισμό της προκύπτει από το ανωτέρω αναλυθέν έγγραφο, το οποίο απέστειλαν στην Επιτροπή οι γαλλικές αρχές στις 28 Νοεμβρίου 1989. Όμως, η βεβαίωση των γαλλικών αρχών (βλ. ανωτέρω σκέψη 6), που επαναλαμβάνεται ρητώς και αμιγώς στην προσβαλλόμενη απόφαση και σύμφωνα με την οποία οι επιχειρηματίες στερούνται κάθε αυτονομίας στην εφαρμογή της ρυθμίσεως που θέσπισαν οι γαλλικές αρχές, δεν αποδεικνύεται από κανένα αποδεικτικό έγγραφο.

49 Το Πρωτοδικείο σημειώνει, περαιτέρω, ότι η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι αυτή η βεβαίωση ισχύει όσον αφορά τόσον τους εθνικούς εισαγωγείς όσο και τους αντιπροσώπους τους στη Μαρτινίκα. Καθόσον όμως αφορά τουλάχιστον τους τελευταίους, η βεβαίωση αυτή αντικρούεται ευθέως από την εξέταση των προαναφερθέντων στοιχείων και, ιδίως, από το ως άνω πρωτόκολλο συμφωνίας.

50 Τέλος, το Πρωτοδικείο αναφέρει ότι οι προσφεύγοντες κατέθεσαν κατά τη συζήτηση άλλα αποδεικτικά έγγραφα, που αποτελούν στοιχεία ενισχυτικά του τεκμηρίου που συνάγεται από τα προηγουμένως αναλυθέντα στοιχεία, και ότι η Επιτροπή όφειλε να τα εξετάσει με προσοχή και αμεροληψία. Το Πρωτοδικείο αναφέρεται σχετικά, αφενός μεν, στην αλληλογραφία της 1ης Ιουλίου 1987 του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ταχυδρομείων, Τηλεπικοινωνιών και Τουρισμού, αφετέρου δε, σε απόφαση του Tribunal de commerce de Paris της 16ης Μαρτίου 1990.

51 Στην αλληλογραφία της 1ης Ιουλίου 1987 (βλ. το συνημμένο 41 στην προσφυγή), το οποίο οι προσφεύγοντες, χωρίς να αντικρουστούν από την Επιτροπή, δήλωσαν κατά την προφορική διαδικασία ότι υπέβαλαν στην Επιτροπή κατά την εξέταση των καταγγελιών, το υπουργείο, αναφερόμενο στους κινδύνους που ενέχουν οι παράλληλες εισαγωγές για το σύστημα του αυτοπεριορισμού των πωλήσεων ιαπωνικών οχημάτων, εκθέτει ότι οι παράλληλες εισαγωγές, που βρίσκονται σε άμεσο ανταγωνισμό με τη δραστηριότητα των πέντε αναγνωρισμένων εισαγωγέων, κινδυνεύουν να πλήξουν προοδευτικά την αποκλειστικότητα εν τοις πράγμασι που τους έχει αναγνωριστεί, ως αντάλλαγμα των δεσμεύσεων αυτοπεριορισμού. Προσθέτει ότι «η ανάπτυξη τέτοιων πρακτικών κινδυνεύει να οδηγήσει ταχέως στην αμφισβήτηση, από τους αναγνωρισμένους εισαγωγείς, του συνόλου του συστήματος αυτοπεριορισμού». Το έγγραφο αυτό επιβεβαιώνει, εκ πρώτης όψεως, ότι, κατά την άποψη των ίδιων των γαλλικών δημοσίων αρχών, οι καταγγελλόμενοι επιχειρηματίες δεν στερούνται, αντίθετα από την αιτιολογία απορρίψεως των καταγγελιών, κάθε αυτονομίας βουλήσεως.

52 Επίσης, η ύπαρξη συμπράξεως μεταξύ των πέντε καταγγελλομένων εισαγωγέων θίγουσας τον ανταγωνισμό διαπιστώθηκε, τέλος, από το Tribunal de commerce de Paris με απόφαση της 16ης Μαρτίου 1990, την οποία γνωστοποίησαν ωσαύτως στην Επιτροπή οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις (βλ. το συνημμένο 19 στην προσφυγή), έστω κι αν το δικαστήριο αυτό αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου αποφανθεί η Επιτροπή επί των καταγγελιών που της είχαν υποβληθεί.

53 Το Πρωτοδικείο εκτιμά, εν προκειμένω, ενόψει του συνόλου των στοιχείων που υποβλήθηκαν στην κρίση του, ότι οι συγκεκριμένες πραγματικές και νομικές διαπιστώσεις του εθνικού δικαστή, έστω κι αν δεν δέσμευαν την Επιτροπή, μπορούσαν να την πείσουν να συνεχίσει την έρευνά της, για να εξακριβώσει αν οι πληροφορίες που είχαν παράσχει οι γαλλικές δημόσιες αρχές συμβιβάζονταν

με το σύνολο των πραγματικών και νομικών στοιχείων που υποβλήθηκαν στην κρίση της από τις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις. Το καθού η προσφυγή όργανο όφειλε έτσι, με τα μέσα που θα έκρινε ως τα πλέον κατάλληλα υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως, να προσπαθήσει να εξακριβώσει, με επαρκή βαθμό βεβαιότητας, το υποστατό των προβαλλομένων πραγματικών περιστατικών προτού κρίνει, με την πρώτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι καταγγελλόμενοι εισαγωγείς «δεν διαθέτουν (...) κανένα περιθώριο ελιγμού στην υπόθεση αυτή».

54 Από την ανωτέρω εξέταση του συνόλου των στοιχείων και ιδίως από την απάντηση της Επιτροπής σε μία από τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου προκύπτει επαρκώς ότι, παρά την ασυμφωνία μεταξύ της απαντήσεως των γαλλικών αρχών της 28ης Νοεμβρίου 1989 και των στοιχείων που υπέβαλαν οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις στην κρίση της Επιτροπής, η τελευταία δεν προέβη σε κανένα νέο μέτρο ερεύνης, μετά τις 28 Νοεμβρίου 1989, για να λάβει τις πληροφορίες που είχε ζητήσει αρχικά ή για να επαληθεύσει την ακρίβεια της απαντήσεως των γαλλικών αρχών. Η Επιτροπή δεν κίνησε, ιδίως, καμιά αποδεικτική διαδικασία μετά τις 5 Ιουνίου 1990, ημερομηνία καταθέσεως της καταγγελίας της εταιρίας Somaco, η οποία έβαλλε ακριβώς κατά των πρακτικών που διαπιστώθηκαν στη Μαρτινίκα.

55 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η επίδικη απόφαση, κατά το μέρος που απορρίπτει τις καταγγελίες με την αιτιολογία ότι οι καταγγελλόμενοι επιχειρηματίες δεν διέθεταν καμιά αυτονομία ή «περιθώριο ελιγμού», ενώ ο λόγος αυτός αναιρείται από ακριβή και εμπεριστατωμένα αποδεικτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν στην κρίση της Επιτροπής από τις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις, πάσχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, που την οδήγησε σε νομική πλάνη ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης στη συμπεριφορά των καταγγελλομένων επιχειρηματιών.

56 Πρέπει, επομένως, να δεχθεί το Πρωτοδικείο τον πρώτο λόγο ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες. Εντούτοις, για να απορρίψει τις αιτήσεις που της υποβλήθηκαν, η Επιτροπή στηρίχθηκε επίσης στο γεγονός ότι η διαπίστωση παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, ακόμα και αν αυτή αποδεικνυόταν, δεν μπορούσε υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, να μεταβάλει την κατάσταση των καταγγελλουσών επιχειρήσεων. Όμως καίτοι, η δεύτερη αιτιολογική σκέψη της απορρίψεως των καταγγελιών διατυπώνεται, στην προσβαλλόμενη απόφαση, «υπό το φως των διαπιστώσεων» στις οποίες προέβη η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρώτης αιτιολογικής

απορριπτικής σκέψεως, η οποία, όπως ελέχθη ανωτέρω, πάσχει πρόδηλη πλάνη πραγματικής εκτιμήσεως και νομική πλάνη, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι στην πραγματικότητα η δεύτερη αυτή αιτιολογική σκέψη έχει επαρκή αυτοτέλεια σε σχέση προς την πρώτη αιτιολογική σκέψη που κρίθηκε πιο πάνω. Το Πρωτοδικείο οφείλει, επομένως, να κρίνει τον δεύτερο από τους πέντε λόγους ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες και με τον οποίο αμφισβητούν, στην πραγματικότητα, τη νομιμότητα του δευτέρου λόγου που προέβαλε η Επιτροπή προς απόρριψη των καταγγελιών τους.

Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως περί παραβάσεως της Συνθήκης

Επιχειρήματα των διαδίκων

57 Κατά της δεύτερης αιτιολογικής απορριπτικής σκέψεως της Επιτροπής, κατά την οποία «ο καθορισμός των συνολικών ποσοτήτων από τις δημόσιες αρχές δεν εμπίπτει στο άρθρο 85, ενώ η εφαρμογή της διατάξεως αυτής στην κατανομή δεν μπορεί να αποτελέσει αναγνώριση» των καταγγελλουσών επιχειρήσεων, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν αμφισβητούν την ύπαρξη ποσοστώσεως εισαγωγών, αλλά τον αποκλεισμό τους από την ποσόστωση αυτή, που οφείλεται στην υπάρχουσα σύμπραξη μεταξύ των δικαιούχων επιχειρήσεων και την εξαφάνιση κάθε ανταγωνισμού, μέσω υποποσοστώσεων που δεν μπορούν να θιγούν. Προσθέτουν ότι η άρνηση αναγνωρίσεώς τους ως εισαγωγέων που τους αντέταξαν οι γαλλικές αρχές δεν αμφισβητήθηκε ποτέ με τις κατατεθείσες καταγγελίες διότι, ακόμη και χωρίς αυτή την αναγνώριση, τα σήματα που αποκλείστηκαν από τη σύμπραξη δεν θα έπρεπε να συναντήσουν εμπόδιο για τη διάθεσή τους στο εμπόριο, καθόσον οι παράλληλες εισαγωγές καθιστούν δυνατή την εμπορία τους.

58 Απαντώντας στο επιχείρημα της Επιτροπής ότι οι προσφεύγοντες ζητούν να μετάσχουν σε κατανομή ποσοστώσεων που οι ίδιες χαρακτηρίζουν ως αθέμιτη, οι προσφεύγοντες απαντούν ότι δεν ζήτησαν ποτέ να μετάσχουν στην αθέμιτη σύμπραξη και ότι οι καταγγελίες τους αποβλέπουν αποκλειστικά στην αποκατάσταση του ελεύθερου ανταγωνισμού στην οικεία αγορά, έτσι ώστε να μπορούν να ασκήσουν ελευθέρως το εμπόριό τους, στο πλαίσιο θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ όλων των οχημάτων ασιατικής καταγωγής.

59 Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν, εξάλλου, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι κατά το μέτρο που η ρύθμιση την οποία θέσπισαν οι γαλλικές δημόσιες αρχές δεν επιτρέπει σε εισαγωγείς άλλους από τους πέντε καταγγελλόμενους

εισαγωγείς να περιληφθούν στην κατανομή, η διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 85 δεν θα άλλαζε κατά τίποτα τη θέση των προσφευγουσών επιχειρήσεων σε σχέση με τους πέντε αυτούς εισαγωγείς. Υπενθυμίζουν, καταρχάς, ότι δεν ζητούν να περιληφθούν στην κατανομή της ποσοστώσεως εισαγωγής και ισχυρίζονται ότι το μέγεθος μιας αγοράς δεν δικαιολογεί περιορισμό από τις αρχές ενός κράτους μέλους του αριθμού των επιχειρηματιών που μετέχουν στην αγορά αυτή. Αμφισβητούν περαιτέρω τη συλλογιστική της Επιτροπής, κατά το μέτρο που προϋποθέτει ότι οι εισαγωγείς δεν είχαν άλλη επιλογή από του να ενεργήσουν κατά τρόπο θίγοντα τον ανταγωνισμό. Συναφώς, ισχυρίζονται ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία που κατατέθηκαν κατά τη συζήτηση προκύπτει ότι η καταγγελλόμενη σύμπραξη προκύπτει από σύμπτωση των βουλήσεων των καταγγελλομένων επιχειρήσεων οι οποίες, ιδίως, συμφωνούν στις αρχές κάθε έτους για τις υποποσοστώσεις και προβλέπουν κυρώσεις σε περίπτωση υπερβάσεως, από ένα μέλος της συμπράξεως, της υποποσοστώσεως που του χορηγήθηκε από τους μετέχοντες στη σύμπραξη.

60 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, τέλος, ότι η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου καταδικάζει όλες τις αθέμιτες συμπράξεις, ακόμα κι αυτές που συνδέονται με νομοθετικές διατάξεις ή με πρακτικές των κρατών μελών (βλ. ιδίως την απόφαση της 4ης Μαΐου 1988, 30/87, Bodson, Συλλογή 1988, σ. 2479). Αναφέρουν ότι η ίδια η Επιτροπή διευκρίνισε ότι το γεγονός ότι μια επιχείρηση συγκατατέθηκε σε ορισμένη συμπεριφορά υπό ισχυρές πιέσεις, ακόμη δε και εναντίον του οικονομικού της συμφέροντος, δεν αποτελεί εμπόδιο στη διαπίστωση υπάρξεως συμφωνίας θίγουσας τον ανταγωνισμό [βλ. ιδίως την απόφαση 88/86/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1987, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.017 — Fischer-Price κατά Quaker Oats Ltd — Toyco, ΕΕ 1988, L 49, σ. 19)].

61 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι θεωρεί ότι δεν υπάρχει λόγος να θέσει σε αμφιβολία το βάσιμο της βεβαιώσεως των γαλλικών αρχών, σύμφωνα με την οποία οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν διαθέτουν καμία αυτονομία κατά την εφαρμογή της ρυθμίσεως της αγοράς, που θέλησαν οι δημόσιες αρχές. Προσθέτει ότι το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες επιχειρήσεις δεν αναγνωρίστηκαν ως εισαγωγείς «ορισμένου τύπου» και ότι οι εισαγωγές τους πρέπει, κατά συνέπεια, να γίνονται «μεμονωμένα» δεν προέρχεται από τη συμπεριφορά των πέντε εισαγωγέων κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

62 Στο πλαίσιο του δευτέρου αυτού λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τη νομιμότητα της δεύτερης αιτιολογικής σκέψεως απορρίψεως των καταγγελιών, με την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση εκτιμά ότι, ενόψει της αρνήσεως αναγνωρίσεως των προσφευγόντων ως εισαγωγέων, η διαπίστωση παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού εκ μέρους εκείνων κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγελίες δεν μπορεί να μεταβάλει τη θέση των καταγγελλουσών επιχειρήσεων στην αγορά (βλ. ανωτέρω, σκέψη 13, in fine).

63 Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που αναφέρθηκαν πιο πάνω, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή να του παράσχει ορισμένες διευκρινίσεις που αφορούν την εκ μέρους της ερμηνεία του όρου «αναγνώριση ως εισαγωγέα», στην οποία αναφέρεται η προσβαλλόμενη απόφαση. Με μια πρώτη σειρά γραπτών ερωτήσεων ζητήθηκε από το καθού όργανο να διευκρινίσει την έννοια αυτού του όρου και να δηλώσει αν θεωρεί ότι αναφέρεται στις εμπορικές ανταλλαγές και μπορεί, ως εκ τούτου, να εξομοιωθεί με άδεια εισαγωγής ή αν, αντιθέτως, εμπίπτει στη σφαίρα του γαλλικού δικαίου της αστυνομεύσεως της οδικής κυκλοφορίας και, κατόπιν αυτού, δεν παράγει αποτελέσματα παρά μόνον όσον αφορά τον τρόπο εγκρίσεως και χορηγήσεως αδείας κυκλοφορίας οχημάτων, ανεξαρτήτως από τις προϋποθέσεις διαθέσεως του οχήματος στο εμπόριο.

64 Η Επιτροπή απήντησε ως εξής στην πρώτη ερώτηση:

«Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέσχε η Γαλλία και τις οποίες διαθέτει η Επιτροπή, η έννοια της "αναγνωρίσεως ως εισαγωγέα" εμπίπτει στο γαλλικό δίκαιο της αστυνομεύσεως της οδικής κυκλοφορίας. Το άρθρο 106 του γαλλικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας ορίζει πράγματι ότι: "Πάντως, όσον αφορά τα οχήματα ή στοιχεία οχημάτων που δεν κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται στο έδαφος κράτους μέλους της ΕΟΚ, η αποδοχή τους κατά τύπο επιτρέπεται μόνον αν ο κατασκευαστής διαθέτει στη Γαλλία αντιπρόσωπο ειδικά αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Μεταφορών. Στην περίπτωση αυτή, η αποδοχή γίνεται κατόπιν αιτήσεως του εν λόγω αντιπροσώπου."»

65 Με δεύτερη σειρά ερωτήσεων ζητήθηκε από την Επιτροπή να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους, κατ' αυτήν, μόνον οι καταγγελλόμενοι πέντε εισαγωγείς μετέσχαν, κατά την εφαρμογή του συστήματος, στην κατανομή του όγκου των εισαγωγών.

66 Το καθού όργανο απάντησε ως εξής στη νέα αυτή ερώτηση:

«Όσον αφορά το τελευταίο μέρος της ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή βεβαιώνει ότι, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 106 του γαλλικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, μόνον τα αυτοκίνητα οχήματα αναγνωρισμένων σημάτων μπορούν να εισαχθούν. Για τον λόγο αυτό, οι εισαγωγείς που δεν είχαν αναγνωριστεί κατά τη θέσπιση του συστήματος συγκρατήσεως των εισαγωγών από την Ιαπωνία δεν μπορούσαν να μετάσχουν στην επίμαχη κατανομή.»

67 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι, στο γαλλικό δίκαιο, κάθε όχημα για το οποίο είναι υποχρεωτική η χορήγηση αδείας κυκλοφορίας πρέπει, για να μπορεί να κυκλοφορεί στους δημόσιους δρόμους, να έχει «εγκριθεί» από το Υπουργείο Βιομηχανίας. Οι Ιάπωνες κατασκευαστές εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου R 106 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, κατά το οποίο τα οχήματα που έχουν κατασκευαστεί εκτός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εγκρίσεως κατά τύπο παρά μόνον αν ο κατασκευαστής διαθέτει πληρεξούσιο που να έχει αναγνωριστεί από τις δημόσιες αρχές. Τα οχήματα των κατασκευαστών που, όπως στην περίπτωση των οχημάτων που εισήχθησαν από τους προσφεύγοντες, δεν διαθέτουν τέτοιο πληρεξούσιο πρέπει να εγκρίνονται κατά τη διαδικασία που αποκαλείται «μεμονωμένη» και η οποία έχει καθοριστεί με υπουργική απόφαση της 19ης Ιουλίου 1954, που έκτοτε έχει τροποποιηθεί. Αντίθετα από την έγκριση κατά τύπο, που επιτρέπει την έγκριση ενός προτύπου οχήματος — μεταγενέστεροι έλεγχοι επιτρέπουν την εξασφάλιση της πραγματικής πιστότητας των παραχθέντων οχημάτων με το πρότυπο που εγκρίθηκε —, η μεμονωμένη έγκριση συνεπάγεται ότι παρέχεται άνα όχημα (βλ. απόφαση 91-D-52, της 20ής Νοεμβρίου 1991, του γαλλικού Συμβουλίου Ανταγωνισμού, συνημμένο 10 στην προσφυγή).

68 Πρέπει να παρατηρηθεί περαιτέρω ότι, καθόσον αφορά το ζήτημα αν είναι σύμφωνο προ το άρθρο 30 της Συνθήκης το γαλλικό σύστημα «μεμονωμένης» εγκρίσεως, που δεν αποτελεί άλλωστε αντικείμενο αμφισβητήσεως στο πλαίσιο της παρούσας δίκης, το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα σύστημα εγκρίσεως οχημάτων εισαγομένων από άλλο κράτος μέλος όπου έχουν ήδη εγκριθεί πρέπει να επιτρέπει στον εισαγωγέα να αντικαθιστά τον έλεγχο με την προσκόμιση εγγράφων που έχουν εκδοθεί στο κράτος μέλος εξαγωγής, στο μέτρο που, αφενός, τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν τις αναγκαίες πληροφορίες βάσει των ήδη διενεργηθέντων ελέγχων και, αφετέρου, η διαδικασία ελέγχου δεν συνεπάγεται παράλογα έξοδα ή προθεσμίες (απόφαση της 11ης Ιουνίου 1987, 406/85, Gofette και Gilliard, Συλλογή 1987, σ. 2525).

69 Κακώς επομένως ισχυρίζεται η Επιτροπή ότι μόνον τα οχήματα αναγνωρισμένων σημάτων μπορούν να εισαχθούν (βλ. ανωτέρω σκέψη 66). Το σύστημα αναγνωρίσεως που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία δεν αφορά το δικαίωμα εισαγωγής, αλλ' απλώς το ζήτημα αν η έγκριση των εισαγομένων οχημάτων, που προαπαιτείται για να τεθεί σε κυκλοφορία το όχημα στους δημόσιους δρόμους, γίνεται κατά τύπο ή κατά την αποκαλούμενη «μεμονωμένη» διαδικασία. Συνεπώς, οι προαναφερθείσες διατάξεις του γαλλικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας δεν μπορούν από μόνες τους να αποτελέσουν εμπόδιο για απευθείας εισαγωγές οχημάτων από εισαγωγείς που εκπροσωπούν Ιάπωνες κατασκευαστές, πλην των κατασκευαστών που διαθέτουν πληρεξουσίους αναγνωρισμένους στο γαλλικό Υπουργείο Βιομηχανίας, Ταχυδρομείων, Τηλεπικοινωνιών και Τουρισμού. Αυτή είναι ακριβώς η κατάσταση των κατασκευαστών των οποίων οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις είναι οι εισαγωγείς για τη Γαλλία. Υπό το πρίσμα αυτό, και όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, ούτε η ποσόστωση των εισαγωγών οχημάτων ιαπωνικής καταγωγής ούτε η διαδικασία αναγνωρίσεως, που αποφασίζονται από τις γαλλικές δημόσιες αρχές, και που δεν προσβάλλονται στην παρούσα δίκη, μπορούσαν να αποτελέσουν από μόνες τους εμπόδιο ώστε, τηρουμένων των κανόνων ανταγωνισμού, να επιτραπεί στις προσφεύγουσες επιχειρήσεις, όπως και στους ανταγωνιστές τους που διανέμουν αναγνωρισμένα σήματα, να συμμετάσχουν στην εμπορία των οχημάτων που επιτρέπεται, στο πλαίσιο του μέτρου ποσοστώσεως, να εισέλθουν στο γαλλικό έδαφος.

70 Εξάλλου, και αντίθετα προς ό,τι αναφέρεται στο δεύτερο μέρος της αιτιολογίας της αποφάσεως της Επιτροπής, οι προσφεύγοντες ουδέποτε ζήτησαν να τους επιτραπεί να μετάσχουν στη σύμπραξη που θίγει τον ανταγωνισμό και την οποία κατάγγειλαν.

71 Τέλος, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι η θίγουσα τον ανταγωνισμό συμπεριφορά των αναγνωρισμένων εισαγωγέων, αν θεωρηθεί ως αποδεδειγμένο, ευνοήθηκε ή ενθαρρύνθηκε από τις γαλλικές αρχές δεν έχει από μόνο του σημασία για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Ιανουαρίου 1985, 229/83, Leclerc κ.λπ., Συλλογή 1985, σ. 1, και της 29ης Ιανουαρίου 1985, 231/83, Cullet και Chambre syndicale des réparateurs automobiles et détaillants de produits pétroliers, Συλλογή 1985, σ. 305).

72 Συνεπώς, η διαταχθείσα από την Επιτροπή παύση της προσβαλλομένης πρακτικής που θίγει τον ανταγωνισμό, αν υποτεθεί ότι ήταν αποδεδειγμένη,

μπορούσε ασφαλώς να αλλάξει τους όρους προσβάσεως των καταγγελλουσών επιχειρήσεων στη γαλλική αγορά πωλήσεως αυτοκινήτων, ανεξαρτήτως από το ζήτημα της αναγνωρίσεώς τους από τις γαλλικές δημόσιες αρχές.

73 Επομένως, εσφαλμένως θεωρεί η προσβαλλόμενη απόφαση ότι δεν υφίσταται σχέση μεταξύ του συμφέροντος των καταγγελλουσών επιχειρήσεων και της εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, σε πρακτική που έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό σε οχήματα πέντε συγκεκριμένων σημάτων της προσβάσεως ιαπωνικών οχημάτων στην αγορά πωλήσεως αυτοκινήτων. Κατά το μέτρο αυτό, η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει νομική πλάνη.

74 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει, αφενός, ότι η πρώτη αιτιολογική σκέψη με την οποία η Επιτροπή, με την προσβαλλομένη απόφαση, απέρριψε τις τρεις καταγγελίες που υπέβαλαν οι προσφεύγοντες για παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης στηρίζεται σε ανακριβή πραγματική και νομική εκτίμηση των στοιχείων που υποβλήθηκαν υπό την κρίση της από τους προσφεύγοντες και, αφετέρου, ότι η δεύτερη αιτιολογική απορριπτική σκέψη στην οποία κατέληξε η Επιτροπή είναι νομικά πεπλανημένη. Κατόπιν αυτού, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 85 της Συνθήκης, χωρίς να χρειάζεται να εξετάσει το Πρωτοδικείο τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες.

Επί των δικαστικών εξόδων

75 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εφόσον οι προσφεύγοντες δεν υπέβαλαν τέτοιο αίτημα, θα φέρουν τα δικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 1991 καθόσον αφορά το άρθρο 85 της Συνθήκης.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Cruz Vilaça Barrington

Biancarelli Saggio Καλογερόπουλος

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 29 Ιουνίου 1993.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung J. L. Cruz Vilaça